

KRETINGOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL KRETINGOS RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO GIEDRIAUS PETREIKIO

2023 m. rugsėjo 7 d. Nr. D8-2078
Kretinga

Kretingos rajono savivaldybės Etikos komisija (toliau – Komisija) susidedanti iš pirmininko Vaido Kuprelio, narių: Dalios Bieliauskienės, Simo Končiaus, Vilmos Preibienės, Violetos Turauskaitės, Vitalijos Valančiūtės, sekretoriaujant Kretingos rajono savivaldybės Bendrojo skyriaus vyr. specialistei Redai Pilelienei, 2023 m. birželio 9 d. vykusiame Komisijos posėdyje svarstė Kretingos rajono savivaldybės tarybos posėdžių sekretorės Viktorijos Karčiauskienės 2023 m. birželio 5 d. pateiktą raštą Nr. (4.1.43.E) D3-4321 „Dėl Kretingos rajono savivaldybės tarybos posėdžio protokolo išrašo“ (toliau – Pranešimas), kuriame pažymėtas tarybos narės Justės Stonkutės viešas prašymas atlikti tarybos nario Giedriaus Petreikio elgesio tyrimą.

Minėtame posėdyje Komisija vienbalsiai (už – 6) priėmė sprendimą pradėti tyrimą pagal gautą Pranešimą.

Pavedimo turinys

Etikos komisija 2023 m. birželio 9 d. Komisijos posėdyje svarstė gautą 2023 m. birželio 5 d. pateiktą raštą Nr. (4.1.43.E) D3-4321 „Dėl Kretingos rajono savivaldybės tarybos posėdžio protokolo išrašo“, pagal tarybos narės Justės Stonkutės viešą prašymą atlikti tarybos nario Giedriaus Petreikio elgesio tyrimą.

Vertinimo dalykas

Tyrimo dalykas tarybos nario Giedriaus Petreikio veiksmų: 2023 m. gegužės 9 d. publikuoto įrašo socialiniuose tinkluose (<https://www.facebook.com/TarybosnarysGiedriusPetreikis>, bei <https://musukretinga.lt/nuomones/giedrius-petreikis-kretingos-sporto-mokyklos-direktoriaus-pavaduotojo-ukio-reikalams-pareigos/>) kuriame buvo atskleistas 2023 m. gegužės 9 d. vykusio konkurso, kuriame dalyvavo Giedriaus Petreikio vadovaujamos asociacijos „Teisi ir Šviesi Kretinga“ narys, dėl pareigybės į Kretingos sporto mokyklos direktoriaus pavaduotojo ūkio reikalams užėmimo kandidatų skaičius, kandidatams užduoti klausimai, pateiktas konkurso metu užduotų klausimų, komisijos narių kompetencijos subjektyvus vertinimas, kuriuo galimai pažemino komisijos narių orumą ir kompetenciją, taip sumažindamas pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis, taip galimai pakenkė Kretingos rajono savivaldybės tarybos reputacijai ir autoritetui, galimai nesilaikė visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų, bei kaip minėto konkurso stebėtojas galimai neužtikrino vertinamiems pretendents teikiamų klausimų ir užduočių konfidencialumo, atitiktis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis, Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies ir 11 straipsnio 1 dalies kontekste, atitiktis Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso (toliau – Kodeksas), patvirtinto 2006 m. rugsėjo 19 d. Nr. X-816 Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 4 straipsnio: *pagarbos žmogui ir valstybei, teisingumo, sąžiningumo, padarumo, pavyzdingumo bei nesavanaudiškumo* principams bei atitiktis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1176 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 28 d. nutarimo Nr. 584 redakcija) patvirtinto Priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas organizavimo tvarkos aprašo 30 punkto kontekste, t. y.: 1) galimai turėjo kaip pretendento į pareigas, asociacijos „Teisi ir Šviesi Kretinga“ nario, vadovas susilaikyti nuo viešo komentavimo apie pretendento į pareigas konkurso komisiją bei komisijos darbo organizavimą; 2) galimai nepagarbiai ir įžeidžiančiai

komentavo komisijos kompetenciją bei atskirų narių veiksmus; 3) galimai pažeidė konkurso pretendentams teikiamų klausimų konfidencialumą.

Pateikta tyrimui medžiaga

2023-06-05 Komisija gavo raštą Nr. D3-4321 „Dėl Kretingos rajono savivaldybės tarybos posėdžio protokolo išrašo“.

2023-06-09 d. Komisijos posėdyje svarstytas darbotvarkės klausimas „Dėl gauto pavedimo svarstymo“ ir vienbalsiai nutarta pradėti tyrimą pagal gautą Pranešimą.

Vadovaudamasi Kodekso 7 straipsnio 8 dalimi (Valstybės politikas, kurio elgesys tiriamas, turi teisę: teikti Komisijai paaiškinimus, prašymus ir įrodymus; baigus tyrimą susipažinti su tyrimo metu surinkta medžiaga; dalyvauti Komisijos posėdžiuose) bei Nuostatų 8 punktu Komisija 2023 m. liepos 4 d. raštu Nr. (4.1.22.E) D3-5104 „Dėl informacijos apie pradėtą tyrimą pateikimo“, paprašė Kretingos rajono savivaldybės tarybos narį Giedrių Petreikį iki 2023 m. rugpjūčio 1 d. pateikti Komisijai paaiškinimą raštu.

2023-07-26 Komisijai pateiktas Kretingos rajono savivaldybės tarybos nario Giedriaus Petreikio vardu ir interesais, Advokato Algimanto Šindeikio registruotas raštas Nr. (4.1.43 E) D21-6304 „Rašytiniai paaiškinimai“.

2023-09-04 vykusiame Komisijos posėdyje svarstytas darbotvarkės klausimas „Dėl pradėto tyrimo“ (tėstinis) ir priimtas sprendimas.

Teisinis veiklos vertinimas ir motyvai

Etikos komisija vertina Savivaldybės tarybos nario atitiktį Kodekso nuostatomis. Valstybės politikai atitinka Kodekso 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą valstybės politikos sąvoką. Kodeksas jiems taikytinas visos apimties ir tiesiogiai.

Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies punktai įpareigoja, kad Viešųjų interesų viršenybei užtikrinti deklaruojantys asmenys privalo: 1) nešališkai, sąžiningai ir tinkamai atlikti tarnybines pareigas; 2) teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, kad toks konfliktas yra; 3) nesinaudoti tarnybinėmis pareigomis ar tarnybiniu statusu asmeninei naudai gauti; priimdami sprendimus, vadovautis įstatymais ir visų asmenų lygybės principu; 5) nesinaudoti viešai neskelbiama tarnybine informacija ne tarnybinei veiklai; 6) nesinaudoti ir neleisti kitiems naudotis valstybės ar savivaldybių valdomu turtu ne tarnybinei veiklai, išskyrus įstatymuose ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose nustatytas išimtis.

Įstatymo 11 straipsnio 1 dalis nustato, kad deklaruojančiam asmeniui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas (toliau – atlikti tarnybines pareigas), jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais. Privatūs interesai – deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) suinteresuotumas asmenine turtine ar neturtine nauda, deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas deklaruojančiam asmeniui atliekant tarnybines pareigas.

Kilus interesų konfliktui, deklaruojantis asmuo, vadovaujantis įstatymo 11 straipsnio 2 dalimi, prieš atlikdamas tarnybines pareigas arba pradėjęs jas atlikti, deklaruojantis asmuo privalo informuoti institucijos ar įstaigos vadovą ar jo įgaliotą asmenį arba kitą į pareigas priimančią ar skiriančią subjektą, arba kolegialią valstybės ar savivaldybių instituciją (kai deklaruojantis asmuo yra kolegialios valstybės ar savivaldybių institucijos narys) ir asmenis, kurie kartu atlieka tarnybines pareigas, ir pareikšti apie nusišalinimą, ir jokia forma nedalyvauti toliau atliekant tarnybines pareigas. Nusišalinimas yra asmeninė kiekvieno valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareiga, kuri turi būti išreikšta aktyviais ir aiškiais veiksmais.

Atsižvelgus į nurodytas Įstatymo nuostatas, komisija mano, kad vertinant, ar Giedrius Petreikis galėtų būti pripažintas pažeidęs įstatymo nuostatas, būtina nustatyti, ar jo ryšys kaip asociacijos vadovo ir asociacijos nario, yra aplinkybė, tiesiogiai ir akivaizdžiai kelianti interesų konfliktą, dėl kurios eidamas tarybos nario pareigas, jis negalėjo dalyvauti konkurse stabėtojo teisėmis Kretingos sporto mokyklos direktoriaus pavaduotojo ūkio reikalams užimti.

Dėl tarybos nario Giedriaus Petreikio elgesio galbūt turėjo kaip pretendento į pareigas, asociacijos „Teisi ir Šviesi Kretinga“ nario, vadovas susilaikyti nuo viešo komentavimo apie pretendento į pareigas konkurso komisiją bei komisijos darbo organizavimą.

Komisija atlikdama tyrimą nustatė, kad Giedrius Petreikis būdamas konkurso stebėtoju jokio poveikio nedarė, nereiškė savo nuomonės konkurso metu, 2023-06-20 Kretingos sporto mokyklos rašte Nr. (1.11.)-V7-102 „Dėl informacijos pateikimo“ nurodyta, kad konkurso protokole nebuvo padarytos pastabos tarybos nariui Giedriui Petreikiui kaip stebėtojui, Konkurso komisijos darbe jai priimant sprendimą nedalyvavo, nepriėmė jokių sprendimų, neatliko kažkokių veiksmų, kurie kaip nors galėjo paveikti konkurso rezultatus.

Dėl tarybos nario Giedriaus Petreikio elgesio galbūt pažeidė konkurso pretendentams teikiamų klausimų konfidencialumą.

Kretingos sporto mokyklos rašte nurodyta, jog Konkurso protokole nebuvo padarytos pastabos tarybos nariui Giedriui Petreikiui kaip stebėtojui. Komisija atlikdama tyrimą nustatė, kad nėra jokio teisinio pagrindo teigti, kad tarybos narys paskelbdamas įrašą padarė kokį nors pažeidimą susijusį su konfidencialios informacijos atskleidimu.

Dėl tarybos nario Giedriaus Petreikio elgesio galbūt nepagarbiai ir įžeidžiančiai komentavo komisijos kompetenciją bei atskirų narių veiksmus ir galimai pažeidė Kodekso 4 straipsnio 1, 2, 3, 5, 6, 7 punkto nuostatų principus, t. y.: ar galimai nebuvo pažeisti 1) pagarba žmogui ir valstybei – laikosi žmogaus teisių ir laisvių ir jas užtikrina, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teise, didina pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis; 2) teisingumas – vienodai tarnauja visiems žmonėms nepaisydamas jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, išsilavinimo, religinių įsitikinimų, politinių pažiūrų, amžiaus ar kitų skirtumų; 3) sąžiningumas – pareigas eina sąžiningai ir laikosi aukščiausių elgesio standartų, vengia situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenėje abejonę, priėmimą; 5) padorumas – elgiasi deramai pagal einamas pareigas, vengia situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, vengia nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudoja tik pareigoms atlikti ir nesipelno iš jos; 6) pavyzdingumas – deramai elgiasi visuomenėje, laikosi visuotinai pripažintamų dorovės, moralės ir etikos normų; 7) nesavanaudiškumas – tarnauja valstybei ir visuomenės interesams, vengia tariamų ar tikrų viešųjų ir privačių interesų konfliktų, jiems iškilus, imasi visų reikiamų priemonių, kad jie būtų išspręsti greitai ir atitiktų visuomenės interesus, nenaudoja savo pareigų ar padėties siekdamas daryti įtaką kito asmens sprendimui, kuris galėtų būti naudingas politikui ar jo artimam asmeniui, nuostatų principai.

Komisija 2023 m. rugsėjo 4 d. posėdyje išsakė pastebėjimus, motyvus ir komisijos balsų dauguma pritarė, kad tarybos narys Giedrius Petreikis citatomis „*tetulytė*“ ir „*vidutinio pajėgumo biurokratė*“ pažeidė *pagarbos žmogui ir valstybei* principą. Šios formuluotės sukonstruotos kaip faktų konstatavimas, o ne nuomonė, išreiškianti požiūrį į tam tikrus faktus.

Pagal kasacinio teismo išaiškinimus nuomonė turi būti reiškiamą sąžiningai ir etiškai, sąmoningai nenuslepiančią ir neiškraipant faktų ir duomenų, pagrįsta ir objektyvi kritika ginama, jei ji išreiškiamą tinkamai – neįžeidžiant asmens, nesiekiant jo žeminti ir menkinti, o turint pozityvų tikslą – išryškinti asmens ar jo veiklos trūkumus ir siekiant juos pašalinti. Subjektyvūs samprotavimai pripažintini žeminančiais garbę ir orumą (įžeidžiančiais), kai jie nesąžiningi, neturintys objektyvaus faktinio pagrindo, suponuoja neigiamas visuomenės nuostatas dėl asmens, apie kurį reiškiamą nuomonė. Neetiška, nesąžininga, nesiremiant jokiais argumentais ar faktais arba tam tikrus faktus nutylint reiškiamą nuomonė taip pat pripažinta žeidžiančia asmens garbę ir orumą (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. sausio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-1-219/2015; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. birželio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-156-611/2022*).

Nepriklausomai nuo to ar paskleista žinia, ar paskleista nuomonė, kurios žemina asmens garbę ir orumą, gali būti priteisiamas neturtinės žalos atlyginimas. Tačiau bet kuriuo atveju turi būti nustatyta, kad paskleista žinia neatitinka tikrovės ir žemina asmens garbę ir orumą, o paskleista nuomonė neturi objektyvaus faktinio pagrindo, yra nesąžininga ir žemina asmens garbę ir orumą.

Asmens garbė ir orumas yra asmeninės neturtinės vertybės, kurias gina teisė. Teisė į garbę ir orumą – tai asmens teisė reikalauti, kad viešojo nuomonė apie jį būtų formuojama žinių, atitinkančių

tikruosius jo poelgius, pagrindu ir moralinis vertinimas atitiktų tai, kaip jis tikrovėje vykdo įstatymų, bendražmogiškos moralės normų reikalavimus. Garbė ir orumas pažeidžiami apie asmenį paskleidus tikrovės neatitinkančius ir jo garbę bei orumą žeminančius duomenis.

Fizinio asmens garbė ir orumas (juridinio asmens dalykinė reputacija) ginami teisme, paskleidus apie asmenį ne bet kokius, bet tik tikrovės neatitinkančius duomenis, t. y. šie duomenys turi būti netikri, tokie, kurių iš tiesų nebuvo (melagingi, išgalvoti, pramanyti). Neatitinkančia tikrovės pripažintina subjektyviai, vienpusiškai pateikiama informacija, kuria iškraipomos arba nutylimos įvykių, reiškinių sąsajos, priežastiniai ryšiai su kitais įvykiais ir reiškiniais.

Duomenys gali būti paskleisti įvairiais būdais (per visuomenės informavimo priemones, oficialiame dokumente, laiške ir kituose raštuose, elektroniniu paštu ir t.t.). Be to, duomenys turi būti tokie, kuriuos būtų galima patikrinti, nes, pavyzdžiui, asmens išsakyta nuomonė nėra duomenys.

Pabrėžtina, kad šios taisyklės galioja tiek viešosios informacijos skleidėjams, tiek viešojoje erdvėje komentuojantiems asmenims.

Minėtame posėdyje komisijos balsų dauguma pritarta rekomenduoti tarybos nariui Giedriui Petreikiui suderinti savo elgesį ar veiklą su Kodekse ar institucijos, kurioje tarybos narys eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytais politinio elgesio principais ir reikalavimais.

Etikos komisija, atlikusi tyrimą, išnagrinėjusi pateiktą tyrimui medžiagą, išdėsčiusi aplinkybes ir motyvus, atsižvelgdama į Kretingos rajono savivaldybės tarybos nario Giedriaus Petreikio vardą ir interesus, Advokato Algimanto Šindeikio registruotą raštą Nr. (4.1.43 E) D21-6304 „Rašytiniai paaiškinimai“, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 9 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Kretingos rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos nuostatų 20, 23.2, 23.3, 25, 26 punktais posėdyje dalyvavusių Etikos komisijos narių balsų dauguma,

nusprendė:

1. Konstatuoti, kad Kretingos rajono savivaldybės tarybos narys Giedrius Petreikis citatomis „*tetulytė*“ ir „*vidutinio pajėgumo biurokratė*“ pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso (toliau – Kodeksas), patvirtinto 2006 m. rugsėjo 19 d. Nr. X-816 Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 4 straipsnio 1 punkto *pagarbos žmogui ir valstybei* principą.

2. Rekomenduoti Kretingos rajono savivaldybės tarybos nariui Giedriui Petreikiui suderinti savo elgesį ar veiklą su Kodekse ar institucijos, kurioje tarybos narys eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytais politinio elgesio principais ir reikalavimais.

3. Sprendimo kopija išsiunčiama Kretingos rajono savivaldybės tarybos nariams Giedriui Petreikiui ir Justei Stonkutei bei Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

4. Sprendimas skelbiamas savivaldybės interneto svetainėje www.kretinga.lt.

5. Komisijos sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos.

Komisijos pirmininkas

Vaidas Kuprelis